

De ridder van Stene

■ TOMAS BRADT, KATLEEN COUCHEZ EN BIRGIT LEENKNEGT

Toen archeologen van Monument Vandekerckhove onderzoek voerden in de grond van de Sint-Annakerk van Stene, nabij Oostende, behoorden grafzerken tot de verwachting. Maar van een 14de-eeuws riddergraf in de vloer van het pittoreske kerkje had niemand durven dromen. Wat zou het verhaal achter deze belangrijke persoon kunnen zijn?

De kerk van Stene © Monument Vandekerckhove

Onder het huidige vloerniveau van de kerk kwamen tijdens de opgraving twee versierde grafstenen tevoorschijn. Beide zerken dateren uit de 14de eeuw. Uitzonderlijk is dat ze in een 17de-eeuwse bakstenen en natuurstenen vloer waren ingegraven. Hoogstwaarschijnlijk lagen de twee grafstenen oorspronkelijk op een andere, meer zichtbare plaats in de kerk. Na een drietal eeuwen raakte het belang van de individuen in de kisten in de vergetelheid. Daarom werden de twee zerken in de 17de eeuw verplaatst naar een minder prominente plaats.

Twee opmerkelijke grafstenen

De twee grafstenen hebben een verschillend formaat. Ze zijn beide met zorg versierd, met aan de rand een opschrift op een smalle tekstband. Door beloping in het verleden was de kleinste grafsteen sterk verweerd. Op deze grafsteen was een vrouw met twee kinderen afgebeeld. Ook het jaartal 1318 was op de steen aangebracht. De archeologen vermoeden dat het om de vrouw en kinderen van het individu met de grotere zerk gaat. Op de grotere zerk herkenden de archeologen een beeltenis van een ridder met een zwaard en wapenschild. Dat beklemtoonde meteen het belang van de graven. Een grafsteenspecialist kwam ter plaatse om de grafstenen onder de loep te nemen. De specialist herkende een wapenschild waarop een keper en drie kastelen staan. Met deze info is het mogelijk de familienaam van de ridder te achterhalen.

Een ridderzerk met een hoog historisch potentieel

Na verder onderzoek vond de grafsteenspecialist een verband tussen de grafzerken en de oorspronkelijke heren van Stene uit de 14de eeuw. De Tempeliers van Slijpe hadden tot aan de opheffing van hun orde in 1313 het beheer over de Sint-Annakerk. In 1435 kwam de kerk onder de bescherming van Adolf IV, echt-

genoot van Maria van Bourgondië en eerste hertog van Kleef. Tussen 1313 en 1435 is onbekend wie de kerk in beheer had of wat er mee gebeurde. Een riddergraf in deze tussenperiode zou dus misschien wel een eerste lichtpuntje in die donkere periode kunnen zijn.

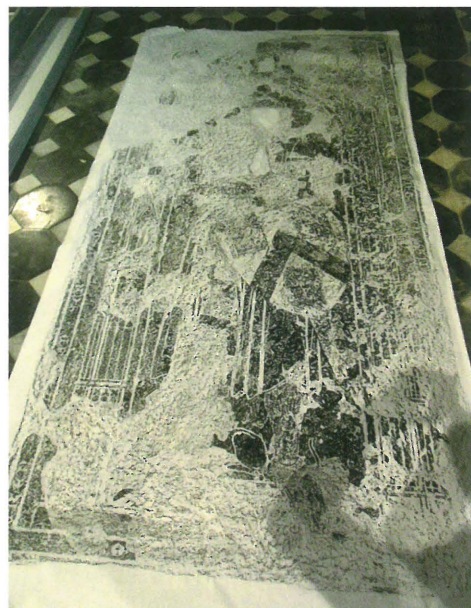
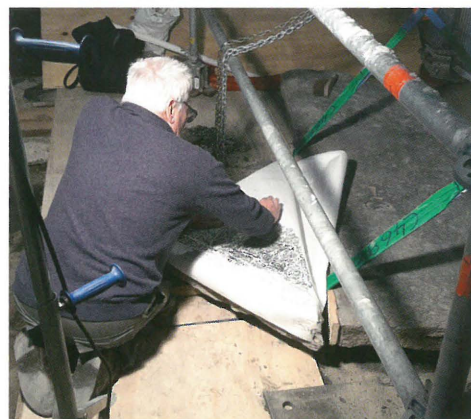
Het wapenschild op de riddergrafsteen bracht de onderzoekers in eerste instantie op het spoor van de familie Metteneye. Deze familie gaat terug tot 1233. Een historische bron vermeldt dat een familielid werd vergoed voor zijn diensten naar aanleiding van de Guldensporenslag. De familie Metteneye behoorde vanaf de 14de eeuw tot de Brugse elite en speelde er een belangrijke politieke en economische rol.

Een heer van Stene?

Toen het graf van de ridder volledig was blootgelegd, werd duidelijk dat de piste van de familie Metteneye niet langer opging. Hoewel de naam zeer beschadigd was, lijkt de letter voor 'TEN/NE' een 'S' te zijn. Misschien moet de familienaam als 'van den Stenne' gelezen worden, als variant voor 'van den Stene'? De edele familie 'van den Steen' uit Brugge zou eveneens een wapenschild met 'een zwarte keper met drie rode torens' gehad hebben. Tot op vandaag gaan historici en archeologen ervan uit dat in Stene geen eigen heerlijkheid zou hebben bestaan. Als deze grafsteen van een ridder is met de naam 'van den Stenne' bewijst het hun ongelijk.

Bezoek de ridder uit Stene

Door werken in de kerk moest de kleinere grafsteen worden gelicht. Het was niet mogelijk om deze in de kerk te bewaren. Uiteraard vraagt ook de zerk van de vrouw en kinderen nog verder onderzoek. De grafzerk van de ridder met zwaard en wapenschild blijft wel in de kerk liggen. Ze wordt gerestaureerd en beschermd door een glazen plaat. Binnenkort is het dus mogelijk om een groet te brengen aan de ridder van Stene, die er mogelijk ook heer was.

De grote en kleinere grafsteen werden zij aan zij bij elkaar gevonden © Monument Vandekerckhove

Een grafsteenspecialist komt ter plaatse © Monument Vandekerckhove

Een afdruk van de grootste grafsteen toont de beeltenis van een ridder met schild © Monument Vandekerckhove